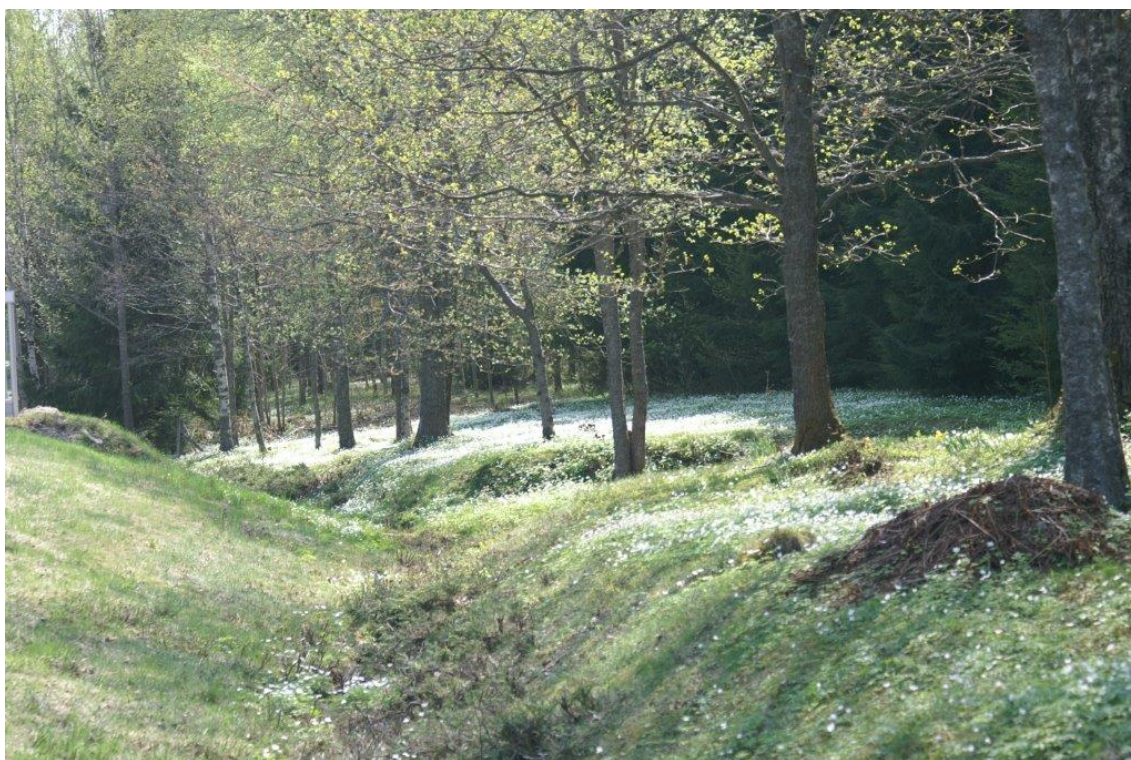

GEMENSAM AVFALLSPLAN FÖR DE FYRA DALSLANDSKOMMUNERNA: BENGTSFORS, DALS-ED, FÄRGELANDA OCH MELLERUD

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE I BENGTSFORS KOMMUN § 104, 2018-10-01

AVFALLSPLAN 2018-2025

**BENGTSFORS
KOMMUN**

**DALS-EDS
KOMMUN**

**MELLERUDS
KOMMUN**

**Färgelanda
kommun**

Förord

Samverkan mellan de fyra kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud är viktigt för att uppnå en långsiktigt hållbar avfallshantering. Redan tidigare samarbetar kommunerna med ett gemensamt miljö- och energikontor. Sedan 2013 samverkar kommunerna genom gemensamma avfallsföreskrifter och gemensam upphandling av avfallsinsamling. Nu tar vi ytterligare ett steg och inför en gemensam avfallsplan!

Avfallsplanen är vårt verktyg för att styra mot en hållbar resurshantering. Avsikten med samverkan i den nya planen är att skapa samsyn inom avfallsområdet och på de olika utmaningar som avfallsområdet bär med sig. Vidare bör detta underlätta avfallsinsamlingen och miljötillsynen relaterad till avfall inom kommunerna. På så sätt kan olika insatser och hantering av uppkomna problem samordnas och detta kan ge synergier och effektivare resursutnyttjande.

Under arbetets gång har tjänstemän och politiker i våra fyra kommuner jobbat tillsammans med att ta fram en gemensam vision och handlingsplan som ska leda kommunerna in i framtiden. I din hand har du nu våra fyra Dalslands-kommuners plan om förebyggande och hantering av avfall med sikte på 2025!

Sammanfattning

Varje kommun ska ha en avfallsplan som ska fastställas av kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. Innehållet i avfallsplanen styrs av lagstiftning och ska ta hänsyn till nationella, regionala och lokala strategier och mål som berör området. Avfallsplanen utgör ett strategiskt viktigt dokument för kommunerna ur miljö- och resurshushållningssynpunkt. Avfallsplanen innehåller även ett antal uppgifter om förutsättningar i kommunerna, insamlade mängder avfall, anläggningar som finns för hantering av avfall, hur hänsyn tas till avfallsområdet vid fysisk planering med mera.

I arbetet med avfallsplan för perioden 2018-2025 har de fyra Dalslands-kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud gått samman. En styrgrupp och en arbetsgrupp, bestående av politiker och tjänstemän från de fyra kommunerna, har gemensamt arbetat fram planen under projektledning från Sweco Environment. Kommunerna har enats om ett gemensamt syfte med avfallsplanen. De har också enats om en gemensam vision för avfallsplanen.

Syftet med avfallsplanen är att få ett tydligt gemensamt styrdokument för avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna. Avfallsplanen ska långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

Vision: Avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna bidrar till ett hållbart samhälle. Avfallshanteringen är serviceinriktad vilket innebär att alla aktörer och invånare i kommunerna förstår och bidrar till att det avfall som uppstår ska hanteras som en resurs.

För att uppnå avfallsplanens syfte och vision har två fokusområden utarbetats. Till dessa har fem mål och ett antal aktiviteter tagits fram.

Fokusområde 1:

Avfallet i kommunerna ska inte vara farligt för människors hälsa eller miljö

Fokusområde 2:

Vi ska högre upp i avfallstrappan!

Miljöbedömning av planen visar att den inte har någon negativ miljöpåverkan på omgivningen. Snarare bidrar den till uppfyllnad av flera miljö kvalitetsmål. Planen har ställts ut och berörda myndigheter, fastighetsinnehavare samt andra identifierade intressenter har bjudits in till samråd innan planen antogs i respektive kommunfullmäktige.

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Syftet med avfallsplanen	5
2	Läsanvisningar	5
2.1	Förkortningar	6
2.2	Läsanvisning på aktivitetslistor	6
3	Historik, nuläge och framtida behov	7
4	Process för avfallsplanen	8
4.1	Framtagning av avfallsplanen	8
4.2	Miljöbedömning	8
4.3	Utställning och samråd	9
4.4	Uppgifter till Länsstyrelsen	9
5	Framtidens avfallshantering i de fyra Dalslandskommunerna	9
5.1	Vision	10
5.2	Avfallsplanens övergripande fokusområden	10
5.3	Fokusområde 1	10
5.3.1	Mätbart mål nr 1	11
5.3.2	Uppföljning samt nyckeltal för mål 1	11
5.3.3	Aktiviteter för mål 1	12
5.3.4	Mätbart mål nr 2	12
5.3.5	Uppföljning samt nyckeltal för mål 2	13
5.3.6	Aktiviteter för mål 2	13
5.3.7	Övriga aktiviteter för fokusområde 1	13
5.4	Fokusområde 2	15
5.4.1	Mätbart mål nr 3	16
5.4.2	Uppföljning samt nyckeltal för mål 3	16
5.4.3	Aktiviteter för mål nr 3	17
5.4.4	Mätbart mål nr 4	18
5.4.5	Uppföljning samt nyckeltal för mål 4	18
5.4.6	Aktiviteter för mål nr 4	19
5.4.7	Övriga aktiviteter för fokusområde 2	20

**BENGTSFORS
KOMMUN**

**DALS-EDS
KOMMUN**

**MELLERUDS
KOMMUN**

**Färgelanda
kommun**

Bilagor

Bilaga 1	Omvärldsbevakning och lagstiftning
Bilaga 2	Nulägesbeskrivning av avfallshantering
Bilaga 3	Översiktsplaner, framtida insamlingsystem och anläggningar
Bilaga 4	Uppföljning av tidigare avfallsplaner
Bilaga 5	Miljöbedömning av avfallsplanen
Bilaga 6	Redogörelse för utställning och samråd
Bilaga 7	Sammanställning till Länsstyrelsen

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Avfallsplanen utgör ett strategiskt viktigt dokument för kommunerna ur miljö- och resurshushållningssynpunkt. I planen fastslår kommunfullmäktige i respektive kommun de övergripande och detaljerade mål som ska gälla för avfallshanteringen i kommunen fram till år 2025. I planen anges också åtgärder som kommunens olika förvaltningar och bolag ska genomföra för att målen ska uppnås. Genom årlig uppföljning av avfallsplanen ska åtgärderna anpassas så att målen kan uppnås till 2025.

I formuleringen av avfallsplanens vision, mål och åtgärder har avfallstrappan (även kallad avfallshierarkin), lagstiftning samt mål och andra strategier på nationell, regional och lokal nivå varit vägledande (se Bilaga 1). Ambitionsnivån för de mätbara målen i avfallsplanen motsvarar lika hög eller högre ambitionsnivå som i de nationella miljö kvalitetsmålen.

Enligt bestämmelserna i miljöbalkens (1998:808) 15 kapitel 11 § ska varje kommun ha en gällande avfallsplan. Innehållet i planen regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om innehåll i en kommunal avfallsplan, NFS 2017:2. Avfallsplanen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering renhållningsordning för kommunen.

Enligt avfallsförordningen (2011:927) 80 § ska uppgifterna i en avfallsplan ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov.

Avfallsplanen ger en bild av avfallshanteringen i kommunen och berör såväl kommunen som organisation som medborgare och andra aktörer inom kommunens geografiska område. Mål och åtgärder ska sträva mot att minska avfallets mängd och farlighet samt följa avfallstrappan (miljöbalken 2 kap 5 § samt 15 kap 10 §) där förebyggande åtgärder är högst prioriterat följt av återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och slutligen deponering i nämnd ordning. Planen ska också innehålla mål och åtgärder för nedskräpning, behov av insamlingssystem, hur anläggningar för avfall omhändertas i kommunens fysiska planering, styrmedel som avses användas, uppgifter om nedlagda deponier med mera.

1.2 Syftet med avfallsplanen

Syftet med avfallsplanen är att få ett tydligt gemensamt styrdokument för avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna. Avfallsplanen ska långsiktigt styra avfallshanteringen i riktning mot ett hållbart samhälle.

2 Läsanvisningar

Avfallsplanen består av ett huvuddokument med tillhörande bilagor. Huvuddokumentet fokuserar på vision, mål och åtgärder. I huvuddokumentet beskrivs också hur respektive mål ska följas upp och nyckeltal kopplat till målen. Åtgärder kopplat till mätbara mål och övergripande fokusområden listas i aktivitetslistor (beskrivs ytterligare i avsnitt 2.2).

2.1 Förkortningar

Nedan beskrivs förkortningar som används i texten.

DMEK	Dalslands Miljö- och Energikontor
FA	Farligt avfall
FTI	Förpacknings- och tidningsinsamlingen
ÅVC	Återvinningscentral
ÅVS	Återvinningsstation
ÖP	Översiktsplan

2.2 Läsanvisning på aktivitetslistor

I avsnitt 5.3 och 5.4 listas åtgärder i aktivitetslistor. Nedan följer beskrivning av de rubriker som används i aktivitetslistorna.

Åtgärder	Beskrivning av de aktiviteter som avses utföras
År	Beskriver det år aktiviteten ska genomföras (kan vara flera år)
Styrmedel	Beskriver de styrmedel med vilka aktiviteten ska genomföras Exempel på styrmedel: <ul style="list-style-type: none"> • Administrationsåtgärder • Information • Avfallsföreskrifter • Utformning (miljöstyrning) av avfallstaxa • Tillsyn • Fysisk planering • Upphandling
Kostnad	Ungefärlig kostnad för aktiviteten

Angiven kostnad	Total kostnad/kommun/år
Liten	< 30 000 SEK
Medel	30 000–100 000 SEK
Stor	> 100 000 SEK

Ansvarig	Beskriver vem som huvudsakligen är ansvarig för genomförande (observera att flera enheter och personer kan vara involverade)
-----------------	--

3 Historik, nuläge och framtida behov

En avfallsplan ska innehålla ett antal uppgifter om tidigare avfallshantering, nuvarande avfallsmängder och framtida behov.

Uppgifter om nedlagda deponier, som använts för avfallshantering längre tillbaka i tiden, finns i Bilaga 2. Tillsyn inom miljöbalkens områden utförs av Dalslands Miljö- och Energiförbund. Detta innefattar även avfallsfrågor.

Uppgifter om kommunerna, som kan påverka sammansättning och mängd avfall som uppstår inom kommunerna, finns i Bilaga 2. Här finns även uppgifter om det avfall som samlas in i kommunerna idag, samt anläggningar som anses vara viktiga för kommunernas avfallshantering.

I framtiden antas den mängd avfall som varje person genererar minska. Dock har folkmängden ökat i samtliga kommuner från 2011 till 2016 där invånarantalet för de fyra kommunerna sammantaget ökat med 2%. Om denna trend fortsätter kan den sammanlagda mängden avfall att hantera fortfarande bli kvar på samma nivå, eller till och med öka, trots att varje hushåll minskar sin avfallsmängd.

Inför den framtida utvecklingen av avfallsverksamheten vore det önskvärt att kunna ta hand om biologiskt nedbrytbart avfall på närmare håll än vad som sker idag. Idag transporteras matavfallet till Linköping för produktion av biogas och biogödsel. En biogasproduktion inom regionen skulle innebära både minskade transporter och synergier med annan lokal utveckling: näringen skulle kunna användas mer lokalt och kommunerna skulle kunna driva sina fordon på bränsle från den egna orten. Kommunerna följer utvecklingen inom regionen för eventuellt lokalt omhändertagande av både biologiskt nedbrytbart och annat avfall.

Hur avfallshantering i kommunerna, framtida insamlingssystem och anläggningar hanteras i den fysiska planeringen framgår i Bilaga 3.

Idag säger lagstiftningen att en kommunal avfallsplan ska ses över och uppdateras minst vart fjärde år. Kommunernas tidigare planer gavs ut 2002 (Bengtsfors), 2003 (Dals-Ed), 1998 (Färgelanda) respektive 1994 (Mellerud) och det är hög tid att se över kommunernas målsättningar inom avfallsområdet. Uppföljning av kommunernas föregående avfallsplaner återfinns i sin helhet i Bilaga 4. Sammanfattningsvis har många mål uppnåtts och många aktiviteter som planerades är genomförda.

I kommunernas tidigare avfallsplaner hade flera av kommunerna mål kring att minska deponering och att avsluta aktiva deponier, mål som till stor del har uppnåtts. Kommunerna har också jobbat med ökad sortering och ett tydligt resultat av detta är att utsortering av matavfall (från restavfallet) i separata kärl har införts. Kommunerna jobbar också sedan tidigare med information, exempelvis genom årliga utskick tillsammans med fakturor eller information i kommunens miljöalmanacka och i samband med införandet av matavfallssortering i separata kärl genomfördes en gemensam informationskampanj. Andra mål i tidigare avfallsplaner kretsade kring att minska avfallsmängderna, minska avfallets farlighet, minska nedskräpning kring ÄVS:er, insamling av skrotbilar, hantera

bygg- och rivningsavfall, verksamhetsavfall, återbruk med mera. Många av dessa områden är fortfarande aktuella i dagens och hela Sveriges avfallshantering.

4 Process för avfallsplanen

4.1 Framtagning av avfallsplanen

Vid framtagning av denna avfallsplan har representanter från samtliga fyra kommuner deltagit, både politiker och tjänstemän. Dessutom har den gemensamma organisationen för miljöfrågor, DMEK, varit delaktig. Initialt fick kommunernas samhällsbyggnadschefer uppdraget att ta fram planen, av respektive ansvarig nämnd. Arbetet organiserades i en styrgrupp och en arbetsgrupp, men för att alla skulle ha möjlighet att bidra i dialogen fullt ut formades ganska tidigt en gemensam arbetsgrupp där alla hade möjlighet att delta och påverka arbetet mer direkt. Projektledning och skrivandet har skötts av Sweco, inledningsvis av Emma Hamilton och senare av Erika Weddfelt.

Bengtsfors: driftchef-VA/Renhållning, driftledare renhållning, politiker

Dals-Ed: teknisk chef, samhällsbyggnadschef, KS ordförande

Färgelanda: teknisk chef, renhållningsadministratör, KS ordförande

Mellerud: driftledare renhållning, enhetschef renhållning, politiker

Dalslands miljö- och energikontor: förbundschef, miljöstrateg, miljö- och hälsoskyddsinspektör

4.2 Miljöbedömning

Miljöbedömning har genomförts av avfallsplanen enligt Bilaga 5.

Avfallsplanen innebär inte att några nya anläggningar eller nya områden tas i anspråk. Därmed påverkas inte naturmiljö, friluftsliv eller kulturmiljö. Planen leder ej heller till vidare exploatering, påverkan på infrastruktur eller frågor som rör hälsa och säkerhet. Planen syftar till att minska uttag av jungfruligt material genom att förebygga uppkomsten av avfall samt att öka återvinningen. Den syftar också till att främja insamling och återvinning av avfall vilket kan minska spridning av föroreningar till miljön.

Planen bedöms bidra till uppfyllandet av flera av de nationella miljökvalitetsmålen: frisk luft, grundvatten av god kvalitet, levande sjöar och vattendrag, hav i balans och levande kust, god bebyggd miljö, giffri miljö, skyddande ozonskikt, begränsad miljöpåverkan med flera.

Miljöbedömningen visar att avfallsplanen inte medför betydande miljöpåverkan enligt gällande lagstiftning. Denna bedömning har samrättats med Länsstyrelsen i Västra

Götalands län och DMEK via skrivelse¹. Yttrande har erhållits i ärendet från länsstyrelsen² samt DMEK³ där båda instanserna instämmer i bedömningen.

Genomförande av åtgärder som leder till åtgärdsplan för deponier eller uppstart av biogasproduktion kan i ett senare skede leda till betydande miljöpåverkan. I dessa fall krävs ytterligare utredningar. När så blir aktuellt kommer sådana ärenden att hanteras enligt gällande lagstiftning för tillståndsprövning.

4.3 Utställning och samråd

Avfallsplanen har ställts ut och gjorts tillgänglig för samråd i enlighet med miljöbalken 15 kap 42 §. Hur detta har genomförts och vilka aktörer som varit delaktiga beskrivs i Bilaga 6.

4.4 Uppgifter till Länsstyrelsen

Efter att avfallsplanen antagits i respektive kommun kommer kommunerna att skicka uppgifter till Länsstyrelsen avseende datum för antagande, sammanställning av mål, åtgärder och styrmedel, resultat från uppföljning av föregående plan samt uppgifter om nedlagda deponier (Bilaga 7). Detta i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner.

5 Framtidens avfallshantering i de fyra Dalslandskommunerna

Bakgrunden i form av mål, lagstiftningar, policys m.m. som ligger till grund för, och har tagits beaktande vid, framtagande av avfallsplanens mål och visioner framgår i Bilaga 1.

För att genomföra de aktiviteter som avfallsplanen innebär, samt uppfylla syftet med planen, kommer renhållningens chefer, eller av chef utsedd representant, från de fyra kommunerna och DMEK träffas minst en gång per år under avfallsplanens livslängd. Ansvar för att kalla till årsavstämning, och eventuella tillkommande arbetsmöten under året, sker turvis mellan kommunerna med startordningen Bengtsfors (2018), Dals-Ed (2019), Färgelanda (2020) och Mellerud (2021). Avsikten är att diskutera och planera genomförandet av åtgärder samt genomföra uppföljning, där alla kommuners representanter samt DMEK är viktiga parter i arbetet framåt. Varje kommunrepresentant ansvarar för att samla in relevanta data avseende mål och åtgärder från sin respektive kommun inför uppföljningen. Uppföljningen resulterar i en sammanställande rapport som varje kommunrepresentant rapporterar vidare till kommunens renhållningsansvariga nämnd efter avstämningen. I samband med denna avstämning och rapportering kommer även värdering att ske av när avfallsplanen lämpligen behöver uppdateras, för att tillse att detta görs så ofta som avfallsförordningen föreskriver. Uppstart av första mötet planeras till hösten 2018.

¹Skrivelse skickad 2017-12-11

² Erhölls 2018-01-23, länsstyrelsens Dnr 566-42377-2017

³ Erhölls 2018-02-20, sammanträdesprotokoll Dalslands Miljö- & energinämnd Dnr 2017/1910.AVF

5.1 Vision

För framtidens avfallshantering har kommunerna följande vision:

Avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna bidrar till ett hållbart samhälle. Avfallshanteringen är serviceinriktad vilket innebär att alla aktörer och invånare i kommunerna förstår och bidrar till att det avfall som uppstår ska hanteras som en resurs.

5.2 Avfallsplanens övergripande fokusområden

Två övergripande fokusområden har formulerats för den framtida avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna:

Fokusområde 1:

Avfallet i kommunerna ska inte vara farligt för människors hälsa eller miljö

Fokusområde 2:

Vi ska högre upp i avfallstrappan!

Till dessa fokusområden har mätbara mål och aktiviteter kopplats. Målen syftar inte till att uppfylla fokusområdena i sin helhet utan anger vad kommunerna särskilt kommer att prioritera inom avfallsplanens livslängd. Det finns även ytterligare aktiviteter som är kopplade till de två övergripande fokusområdena.

Specifika mål och aktiviteter benämns vidare i avsnitt 5.3 och 5.4.

5.3 Fokusområde 1

Avfallet i kommunerna ska inte vara farligt för människors hälsa eller miljö

Avfallshanteringen kan påverka hälsa och miljö på flera olika sätt. Det är angeläget att farligt avfall samlas in separat så att det inte hamnar bland det övriga hushållsavfallet eller spolas ner i avloppet.

Nedskräpning i naturen och på allmänna platser ska också motverkas. Nedskräpning kan t.ex. vara skrotbilar, dumpning av avfall, fimpas och nedskräpning vid återvinningsstationer.

5.3.1 Mätbart mål nr 1

Mål 1	Senast år 2025 ska det inte finnas något farligt avfall, elektronikavfall eller batterier i hushållsavfall som samlas in i kärl.
------------------	--

5.3.2 Uppföljning samt nyckeltal för mål 1

Mål 1 kommer att följas upp genom plockanalys årligen.

Plockanalys som genomfördes under hösten 2017 visar att farligt avfall och elektronikavfall slängs i restavfallet enligt nedanstående tabell. Detta utgör nuläget för uppföljningen. Inget farligt avfall hittades i matavfallet.

Nyckeltal:

Kommun	Farligt avfall, elektronik och batterier (ton/år) ⁴	Farligt avfall, elektronik och batterier (kg/person/år)
Bengtsfors kommun	9,7	0,98
Dals-Eds kommun	0,84	0,18
Färgelanda kommun	2,3	0,39
Melleruds kommun	1,0	0,093
Riksgenomsnitt		0,39 – 0,78 ⁵

⁴ Vid plockanalys är antalet objekt FA/elavfall/batterier som återfinns i det urval av kärlavfall som studeras förhållandevis litet, det slår således ganska olika om det är en glödlampa eller en förgreningsdosa som hittas då vikten på dessa skiljer avsevärt. Sammantaget blir dock mängden av detta avfall väsentlig.

⁵ Baserat på Avfall Sveriges Rapport 2016:28 *Vad slänger hushållen i soppåsen? Nationell sammanställning av plockanalyser av hushållens mat- och restavfall*: villahushåll (2,7 personer/hushåll) 20-40 g/vecka; lägenhetshushåll (2 personer/hushåll) 20-30 g/vecka. Kommuner utan matavfallsinsamling ligger högre så den lägre siffran i intervallet borde vara mer jämförbar med de fyra kommunerna.

5.3.3 Aktiviteter för mål 1

Mål 1					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
1.1	Gemensamma informationsinsatser med fokus på att sortera ut FA och förebygga innehavet av FA genom smart konsumtion	2019 2022 2025	Information	Medel	Avfallsenhet, Informations ansvarig
1.2	Samarbete med samt stöd och information till butiker om mottagande av elektronikavfall	2019	Information Tillsyn	Liten	Avfallsenhet DMEK
1.3	Utreda och ev. införa "Farligt avfall slinga" där anlitad mottagare av farligt avfall kan köra turer, exempelvis på landsbygden	2020	Upp- handling	Stor	Avfallsenhet

5.3.4 Mätbart mål nr 2

Mål	Antal inrapporterade klagomål på nedskräpning vid ÅVS ska
------------	--

2 halveras till år 2025 i jämförelse med 2018.**5.3.5 Uppföljning samt nyckeltal för mål 2**

Mål 2 kommer att följas upp årligen.

Klagomål på nedskräpning vid ÅVS inkommer till FTI, kommunernas avfallsenheter, miljö- och energikontoret och medborgarkontor.

Nyckeltal: Nuläge finns ej underlag för, därmed blir startår för jämförelse år 2018.

5.3.6 Aktiviteter för mål 2

Mål 2					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
2.1	Upprätta rutin för hur antal klagomål ska registreras och sammanställas	2018	Admin	Liten	Avfallsenhet
2.2	Informera på respektive kommuns hemsida om hur anmälningar ska tas emot	2018	Information	Liten	Kommunikatör
2.3	Årliga möten med FTI för att diskutera behov och frekvens av tömning, antal stationer och behållare med mera för att skapa trygga och välordnade ÅVS:er	Varje år	Admin	Liten	Plan- och byggenheten

5.3.7 Övriga aktiviteter för fokusområde 1

Ytterligare aktiviteter kopplade till det övergripande fokusområdet

Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
A.1	Se över möjligheten att ta bort ÅVC-avgift för hushåll (Mellerud och Färgelanda)	2018 (Färgelanda), 2019 (Mellerud)	Admin Taxa	Stor (omstruktur av taxa, tar dock bort en inkomst)	Avfallsenhet
A.2	Se över tillgängligheten till ÅVC:er (mer enhetliga öppettider)	2019	Admin Tillsyn	Stor	Avfallsenhet
A.3	Upprätta åtgärdsplaner för nedlagda deponier med riskklass 1 och 2 i kommunerna.	2020	Admin Tillsyn	Medel- Stor	DMEK
A.4	Översyn av riskklassning av nedlagda deponier samt ställningstagande för respektive deponi om fortsatta åtgärder	2018	Tillsyn	Liten	DMEK Berörd kommun
A.5	Ta med avfallshanteringen i beaktande vid detaljplanering genom exempelvis upprättande av rutiner	2020	Fysisk planering	Liten	Planenhet
A.6	Ta fram rutin för att säkerställa yttrande från avfallsenheterna vid om- och nybyggnation	2021	Fysisk planering	Liten	Planenhet Kommunala bolag

A.7	Upprätta en rutin för hur samarbetet kring enskilda avlopp ska förbättras mellan avfallsenhet och DMEK	2018	Tillsyn	Liten	Avfallsenhet/ DMEK
------------	--	------	---------	-------	-----------------------

5.4 Fokusområde 2

Vi ska högre upp i avfallstrappan!

En effektiv återvinning sparar både material och energi. Avfallstrappan är grunden för avfallshanteringen i de fyra Dalslandskommunerna och är även lagstadgad i Miljöbalken för hur avfall ska hanteras i Sverige.

I första hand ska avfallsmängden minskas – genom förbättrade produktionsmöjligheter och förändrade konsumtionsmönster. För Dalslandskommunerna tror vi att detta sker främst genom ändrade konsumtionsvanor- vilket innebär att invånarna i kommunerna behöver påverkas, men även att upphandlingsmöjligheter inom den egna kommunala verksamheten behöver ses över.

Om avfall trots det uppstår ska det hanteras genom återanvändning i andra hand, materialåtervinning i tredje hand, energiåtervinning i fjärde hand och som allra sista utväg deponeras. Det innebär att det avfall som uppstår ska hanteras så att mesta möjliga miljönytta från avfallet erhålls.

I nuläget sorteras matavfall ut i alla fyra kommunerna och behandlas via rötning. Det finns två tydliga nyttor av rötning av matavfall; dels att biogasen som produceras är ett förnyelsebart bränsle som kan ersätta fossila bränslen och dels att biogödsel produceras som kan ersätta handelsgödsel i jordbruket. Plockanalyser i kommunerna visar dock att mellan 5 och 21 % av hushållens restavfall består av matavfall och det finns således ytterligare potential att utöka mängden matavfall som sorteras ut.

En stor mängd förpackningar och tidningar finns också kvar i restavfallet, som går till förbränning, och åtgärder behövs för att en större del av detta material istället ska kunna gå till materialåtervinning.

5.4.1 Mätbart mål nr 3

Mål 3 Mängden kärlavfall i kommunerna ska minska med 20 % per invånare år 2025 i jämförelse med 2016.

5.4.2 Uppföljning samt nyckeltal för mål 3

Mål 3 kommer att följas upp genom att jämföra insamlade mängder kärlavfall, samt årliga plockanalyser för att följa upp att utsorteringen av det som idag felaktigt hamnar i kärll sorteras ut.

Nyckeltal:

Kommun	Mängd kärlavfall ⁶ (ton/år)	Mängd kärlavfall ⁷ (kg/person/år)
Bengtsfors kommun	2 088	210
Dals-Eds kommun	1 090	228
Färgelanda kommun	1 068	161
Melleruds kommun	1 959	209
Riksgenomsnitt		224 ⁸

⁶ Matavfall och restavfall

⁷ Se 6

⁸ Avfall Web 2016 (I1/A1) för de kommuner som har angett värden för mat- och restavfall

Kommun	Förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i matavfallet (%) ⁹	Förpackningar, tidningar och trädgårdsavfall i restavfallet (%) ¹⁰
Bengtsfors kommun	1,4 ¹¹	17
Dals-Eds kommun	0,8 ¹²	17
Färgelanda kommun	11	26
Melleruds kommun	15	21
Riksgenomsnitt ¹³	1,8 – 2,0 ¹⁴	37 – 39 ¹⁵

5.4.3 Aktiviteter för mål nr 3

Mål 3					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
3.1	Utreda möjligheten att ytterligare miljöstyra med taxan (ex. behovsstyrd hämtning, vägning av kärl)	2023	Avfalls- taxan Upp- handling Information Avfallsföres krifter	Medel	Avfallsenhet

⁹ I matavfallet förekommer även 3 – 15 % brännbart restavfall

¹⁰ I det brännbara restavfallet förekommer även 6 – 21 % matavfall

¹¹ Endast förpackningar

¹² Endast förpackningar

¹³ Baserat på siffror för kommuner med utsortering av matavfall i Avfall Sveriges Rapport 2016:28 *Vad slänger hushållen i soppåsen? Nationell sammanställning av plockanalyser av hushållens mat- och restavfall*

¹⁴ Den lägre siffran motsvarar villahushåll, den högre siffran motsvarar lägenhetshushåll

¹⁵ Den lägre siffran motsvarar villahushåll, den högre siffran motsvarar lägenhetshushåll

3.2	Information på hemsidorna om hur avfallsmängderna kan minskas. Informationen ska fokusera på hur beteenden kan förändras genom återkoppling och agerande samt kunskapsökning – samma information hos alla kommuner	2019	Information	Liten	Kommunikatör
3.3	Genomföra ett projekt i skolor, vård och omsorg med fortsatt fokus på matsvinn	2019	Information Upphandling	Medel	Kostchef och berörda enheter i organisationerna
3.4	Ta fram rutin för kriterier som minimerar avfall vid kommunal upphandling	2019	Upphandling	Medel	Kommunens upphandling sresurs
3.5	Ha studiebesök för skolelever på ÅVC	årligen	Läroplan	Liten	Avfallsenhet/ Utbildning/

5.4.4 Mätbart mål nr 4

Mål 4 Senast år 2025 ska minst 93 % av matavfallet från hushåll, restauranger och storkök tas omhand så att växtnäringen utnyttjas. Matavfallet ska behandlas biologiskt så att energi och växtnäring omhändertas

5.4.5 Uppföljning samt nyckeltal för mål 4

Mål 4 kommer att följas upp genom plockanalys årligen.

Plockanalys som genomfördes under hösten 2017 visar att andelen matavfall som sorteras ut hos hushållen, för att sedan gå till biologisk behandling så att energi och växtnäring tas tillvara, fördelas enligt nedanstående tabell. Förekomsten av matavfall i det brännbara restavfallet varierar mellan 5 och 17 % hos de fyra kommunerna.

Nyckeltal:

Kommun	Andel matavfall insamlat i kärl (hushåll)
Bengtsfors kommun	87 %
Dals-Eds kommun	90 %
Färgelanda kommun	90 %
Melleruds kommun	94 %

5.4.6 Aktiviteter för mål nr 4

Mål 4					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
4.1	Utreda förutsättningar för biogasproduktion av organiskt avfall inom Dalsland och samarbete med andra aktörer inom regionen	2019	Admin	Stor	Kommunledning
4.2	Ställa krav på avfallsbehandling till biogas av matavfall vid upphandling av nästa renhållningsentreprenad	2019	Admin Upphandling	Medel	Upphandling/ Avfallsenhet
4.3	Ta fram en kommunal fordonspolicy kopplad till bland annat biogas	2020	Admin	Medel	Miljöstrateg (DMEK)
4.4	Gemensam informationsaktivitet med fokus på att sortera ut matavfall	2022	Information Admin Taxa	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör

5.4.7 Övriga aktiviteter för fokusområde 2

Ytterligare aktiviteter kopplade till det övergripande fokusområdet					
Nr	Åtgärder	År	Styrmedel	Kostnad	Ansvarig
B.1	Genomföra en kundundersökning för en avstämning om kunderna är nöjda med servicenivån	2019 2022	Information	Stor	Avfallsenhet
B.2	Årligen genomföra plockanalyser	Årligen	Upphandling	Liten	Avfallsenhet
B.3	Återbruk: Genomföra projekt för att uppmuntra till omhändertagande av bygg & rivningsavfall	2024	Information	Medel	Avfallsenhet
B.4	Utnyttja kommunens näringslivsträffar för företagare till att informera om avfall (förebyggande av avfall, transporter, källsortering, farligt avfall med mera).	2019 2024	Information		Näringslivs- chef
B.5	Införa full sortering (av tidningar, förpackningar, matavfall) hos alla kommunala verksamheter	2020	Information Tillsyn Upphandling Fysisk planering	Medel	Samhälls- byggnads- förvaltningen / tekniska kontoret

B.6	Genomföra avfallsminimeringsprojekt inom all kommunal verksamhet	2024	Information	Liten	Avfallsenhet
B.7	Förbättra rutiner och tillsyn över hanteringen av rivningsavfall	2019	Tillsyn Fysisk planering	Liten	DMEK Plan- och byggenhet
B.8	Genomföra informationskampanj bland skolbarn med avfallsfokus	2020 2022 2024	Information	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör/ Utbildning
B.9	Gemensam informationsaktivitet med fokus på att sortera ut förpackningar och tidningar	2018	Information Admin	Medel	Avfallsenhet/ Kommunikatör
B.10	Utreda möjligheten till samarbeten med organisationer för återbruk på ÅVC	2020	Upphandling Admin	Liten	Avfallsenheten